

Patrycja Majcher

Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej
w Krakowie

Strategiczne kierunki kształtowania Kielc jako potencjalnej metropolii

Postępujący proces globalizacji tworzy nowe uwarunkowania do powstawania różnych układów przestrzennych. Przekształca on przestrzeń społeczno-gospodarczą, sprzyjając rozwijaniu się idei Europy bez granic (Zioło 1999). Rozprzestrzenianie się miast, tworzenie rozbudowanych stref podmiejskich, napływ kapitału zagranicznego czy zmiana struktury zatrudnienia to podstawowe czynniki globalnego rozwoju, w wyniku którego wykształca się kolejny, bardziej złożony proces w przestrzeni geograficznej prowadzący do powstawania metropolii oraz układów metropolitalnych (Majcher 2010). B. Jałowiecki uznał te procesy za kolejną fazę urbanizacji, „którą określić można jako proces przekształcania się przestrzeni miejskich, polegający na zmianie relacji między miastem centralnym i jego bezpośrednim zapleczem oraz na nieciągłym sposobie użytkowania przestrzeni zurbanizowanych” (Jałowiecki 1999, s. 29).

Włączenie Polski do Unii Europejskiej wyraźnie wpłynęło na możliwości rozwojowe poszczególnych miast. Jest to związane z unijnymi dofinansowaniami na różne cele, w tym na rewitalizację ośrodków miejskich oraz na infrastrukturę. Największą szansą stało się jednak otwarcie Polski na kapitał i zasoby ludzkie Europy Zachodniej.

Przedmiot i cel pracy

Metropolizacja Kielc jest przedmiotem zainteresowania władz samorządowych na różnych szczeblach, a szczególnie miast i gmin powiatu kieleckiego, stolicy województwa – Kielc – oraz samorządu województwa świętokrzyskiego, do którego należy opracowanie planu zagospodarowania przestrzennego obszaru metropolitalnego jako części składowej planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Zachodzi zatem potrzeba przeanalizowania uwarunkowań Kielc do stania się potencjalną metropolią w świetle uwarunkowań rozwojowych. Status metropolii krajowej mógłby zapewnić miastu odpowiedni poziom konkurencyjności w stosunku do innych polskich metropolii oraz stać się rzeczywistym impulsem do włączenia ich do europejskiej sieci miast (*Eurocities*).

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie analizy Kielc jako potencjalnej metropolii, wskazanie możliwości i kierunków rozwoju miasta oraz przedstawienie działań na rzecz rozwoju Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego (KOM) jako konkurencyjnego obszaru w strukturze krajowych obszarów metropolitalnych.

Miasto Kielce, pominięte w *Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju* jako potencjalna krajowa metropolia, dąży do zwiększenia swej konkurencyjności w sieci osadniczej polskich miast poprzez rozwój funkcji metropolitalnych oraz wzrost potencjału demograficznego i społeczno-gospodarczego potencjalnego obszaru metropolitalnego (ryc. 1). W świetle przedstawionych przesłanek przedmiotem pracy jest wyróżnienie strategicznych kierunków rozwoju i wzrostu potencjalnej metropolii.

Ryc. 1. Istniejące i potencjalne obszary metropolitalne w Polsce

Źródło: *Zaktualizowana koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju 2005*, s. 95.

Strategiczne kierunki kształtowania Kielc jako potencjalnej metropolii

Potencjalna metropolia kielecka, leżąca pomiędzy dobrze wykształconymi metropoliami – Warszawą i Krakowem – nie jest bardzo konkurencyjna na tle krajowych metropolii (Majcher 2010). Szanse na zaistnienie w polskiej sieci osadniczej miast stwarza skupienie się na wybranych elementach gospodarki. Pozwala to także na wykorzystanie potencjału tego obszaru oraz upraszcza działania w zakresie przedsięwzięć promocyjno-informacyjnych. W postępującej metropolizacji należy dążyć do zwiększania konkurencyjności regionów, tak aby stanowiły obszar atrakcyjny dla inwestorów zarówno krajowych, jak i zagranicznych oraz dla ludności je zamieszkującej.

W świetle *Koncepcji zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego Kielc w aspekcie rozwoju metropolizacji (2007)* kształtowanie się funkcji metropolitalnych Kielc, a w szczególności zmiana funkcji miasta z ośrodka przemysłowego na administracyjno-usługowy, datuje się na początek lat 90. XX w. Funkcje te są generowane m.in. przez: dynamicznie rozwijający się ośrodek targowy, rozwój szkolnictwa wyższego i sektora instytucji finansowych, instytucje administracyjne, dobrze rozwiniętą sieć handlu i usług, obecność instytucji oraz jednostek sektora wsparcia biznesu, obecność koncernów międzynarodowych, rozwijającą się kulturę, silny sektor medialny i usług poligraficznych, dobrze rozwiniętą bazę sportową oraz silne relacje między miastem a gminami sąsiednimi.

Kielce na tle innych metropolii wypadają niekorzystnie pod względem: trendów demograficznych, funkcjonowania krajowych i europejskich połączeń komunikacyjnych, innowacyjności technologicznej, liczby przedstawicielstw międzynarodowych i wyspecjalizowanych usług kongresowych (Majcher 2010). Z kolei sektorami szczególnie ważnymi dla zrównoważonego i dynamicznego rozwoju gmin Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego oraz sektorami, w których ma on istotną przewagę nad regionalnymi konkurentami w rywalizacji o pozyskiwanie inwestorów zagranicznych, są: sektor budowlany, sektor targowy i usług okołotargowych oraz działalność stadionów i pozostałych obiektów sportowych.

Sektory budowlany i targowy stanowią istotny i silny element gospodarki Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego – już w tej chwili mogą one być (i w wielu przypadkach są) ważną przewagą konkurencyjną w rywalizacji o bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ).

Konieczne jest jednak podejmowanie działań mających na celu zwiększenie skuteczności tej rywalizacji (*Koncepcja zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego Kielc w aspekcie rozwoju metropolizacji 2007*).

Przemysł i budownictwo

Przemysł i budownictwo woj. świętokrzyskiego koncentrują się głównie w północnej części województwa, między Końskim a Ostrowcem Świętokrzyskim. Do najważniejszych przemysłowych ośrodków miejskich należą: Kielce, Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna, Sandomierz, Staszów i Końskie. Większość ośrodków miejskich skupiających znaczną liczbę miejsc pracy w przemyśle koncentruje się na obszarze dawnego Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Ma on bogate tradycje związane z przemysłem, głównie wydobywczym i przetwórczym surowców mineralnych (rud żelaza, miedzi, ołowiu).

Przemysł ukształtowany został w ścisłym powiązaniu z istniejącymi zasobami surowców skalnych, chemicznych i energetycznych oraz tradycjami związanymi z wytwarzaniem i obróbką metali. Duże zasoby różnorodnych kopalin stanowią dobre zaplecze dla rozwoju produkcji materiałów budowlanych, dzięki temu woj. świętokrzyskie zyskało miano „stolicy polskiego budownictwa”. W rejonie Kielc oraz w południowo-zachodniej części województwa występuje koncentracja przemysłu wydobywczego kopalin i przeróbki surowców skalnych dla przemysłu cementowego i wapienniczego. Przemysł cementowy to również północno-wschodnia część województwa, region Ożarów. Na południowym obszarze występują cegielnie i zakłady branży budowlanej i gipsowej. Województwo świętokrzyskie stanowi ważny w skali kraju ośrodek produkujący materiały budowlane (Majcher 2010).

Według PAIZ, na obszarze województwa świętokrzyskiego działają największe firmy budowlane w Polsce, natomiast największymi inwestorami zagranicznymi w regionie są firmy z Wielkiej Brytanii, Francji, Niemiec, Japonii, Belgii oraz USA (tab. 1).

Województwo świętokrzyskie posiada dobrze przygotowaną i wykwalifikowaną kadrę pracowniczą, dzięki istnieniu w Kielcach uczelni wyższych kształcących studentów na konkurencyjnych w regionie kierunkach. Obecne na jedynej uczelni technicznej w Kielcach, którą jest Politechnika Świętokrzyska, istnieją dwa wydziały związane z sektorem budownictwa. Są to: Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska (od 1967) oraz Wydział Elektrotechniki Automatyki i Informatyki (od 1965). Region ten posiada także rozwiniętą sieć szkół technicznych: technika budowlane, Technikum Drogowe oraz Policealne Studium Budowlane.

Na terenie województwa, a tym samym w obrębie Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, istnieje klastrowy budowlany, który skupia ponad 3000 firm budowlanych, m.in. Dorbud S.A., Skanska S.A., Trakt Sp. z o.o., Geolbud S.A., Fakt Budownictwo Sp. z o.o., Kolporter Development S.A., Echo Investment S.A., BI Sp. z o.o., Master Kort Sp. z o.o., Eiffage – Mitex S.A., Fart Sp. z o.o., Kartel S.A., Condite S.A., Akwedukt Sp. z o.o., Chemadin Export Sp. z o.o., Hydromel Końskie Sp. z o.o.

Sektor budowlany posiada także dużą sieć podwykonawców i dostawców materiałów wykończeniowych: „Cersanit” S.A. (producent ceramiki łazienkowej), „Barlinek” S.A. (lider produkcji podłóg drewnianych w Polsce), PPH „Jezierski” (producent stolarki budowlanej), „Nordiska Ekofiber” Sp. z o.o. (producent materiałów termoizolacyjnych), „CK Bruk” S.A. (producent kostki brukowej), „Fabet” S.A. (prefabrykaty betonowe dla budownictwa), „Holzexport” Sp. z o.o. (producent parkietów), „Ceramika Końskie” Sp. z o.o. (producent płytek ceramicznych), „Stolbud Włoszczowa” S.A. (producent okien i drzwi), „Alpol” Sp. z o.o. (producent chemii budowlanej).

Istotnym czynnikiem charakteryzującym obszar metropolitalny Kielc jako strefy konkurencyjnej pod względem budownictwa jest obecność międzynarodowych koncernów: Skanska AB (Szwecja), Epstein (USA), Ferrovia (Hiszpania), Acciona (Hiszpania), Apollo-Rida Poland (USA), Bau Holding Strabag AG (Austria), BEG S.A i Eiffage Construction (Francja).

Tab. 1. Główni inwestorzy zagraniczni w potencjalnym Kieleckim Obszarze Metropolitalnym (2010 r.)

Lp.	Nazwa	Inwestor zagraniczny	Kraj	Branża	Siedziba
1	Browar Kielce	Kampania Piwowarska wchodząca w skład koncernu SABMiller plc. RPA	RPA	produkcja piwa	Kielce
2	EKSBUŁ SKANSKA S.A.	Skanska Kraft AB	Szwecja	budowlana	Kielce
3	Zakłady Wytrobów Metalowych „SHL” S.A.	Grupa Magnetto	Włochy	produkcja narzędzi tłocznych, wycłoczek	Kielce
4	NSK BEARINGS POLSKA S.A.	NSK Europe Limited	Japonia	produkcja łożysko specjalnych	Kielce
5	MITEX S.A.	Effage Construction	Francja	budownictwo	Kielce
6	DS. Smith Polska S.A.	DS. Smith Plc	Wielka Brytania	produkcja opakowań i papieru, wytwarzanie i dystrybucja materiałów biurowych	Kielce
7	Pak-Centrum Kielce	DS. Smith Plc	Wielka Brytania	produkcja opakowań i papieru, wytwarzanie i dystrybucja materiałów biurowych	Kielce
8	RR Donelley Poligrafia S.A.	RR Donelley	USA	usługi poligraficzne	Kielce
9	CSZ PKS BENEPARTS Sp. z o.o.	BENEPARTS B.V.B.A.	Belgia	hurtownie, sprzedaż artykułów motoryzacyjnych	Kielce
10	Schmidt Polska Sp. z o.o.	Schmidt Holding Europe Gmbh	Niemcy	produkcja sprzętu zimowego utrzymania dróg	Kielce
11	Miejskie Przedś. Oczyszczania Sp. z o.o.	ONYX POLSKA S.A.	Francja	gospodarka odpadami komunalnymi	Kielce
12	STOKOTA KAMARG Sp. z o.o.	STOKOTA N.V.	Belgia	branża maszynowa, producent cystern drogowych	Kielce
13	Lhoist Bukowa Sp. z o.o.	LHOIST GROUP	Belgia	produkcja wapna i dolomitu	Krasocin
14	Lafarge Nida Gips Gacki	LAFARGE	Francja	produkcja płyt gipsowo-kartonowych	Gacki
15	Lafarge Cement Małogoszcz	LAFARGE	Francja	produkcja cementu	Małogoszcz
16	Cementownia Nowiny Sp. z o.o.	Dyckerhoff AG	Niemcy	produkcja cementu i materiałów budowlanych	Nowiny k. Kielc

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.um.kielce.pl.

Sektor targowy i usług okółotargowych

Potencjalny Kielecki Obszar Metropolitalny charakteryzuje się potencjałem rozwojowym w obszarze usług targowo-wystawienniczych, który związany jest głównie z funkcjonującą na terenie Kielc firmą – Targi Kielce Sp. z o.o. Jak wynika z danych Polskiej Izby Przemysłu Targowego za rok 2008, Targi Kielce były drugim największym organizatorem targów w Polsce pod względem liczby wystawców ogółem. W roku tym spółka zagospodarowała ponad 17% polskiego rynku targowego, zajmując pod tym względem drugie miejsce po Międzynarodowych Targach Poznańskich (*Analiza potencjału Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego dla wybranych trzech sektorów gospodarki 2009*).

Oddziaływanie Targów Kielce jest tak duże, że powstała inicjatywa utworzenia spółki-klastra usługowego wokół centrum targowo-wystawienniczego. Postanie klastra udokumentowane zostało w *Koncepcji utworzenia i działalności klastra usługowego „Grono Targowe Kielce”*, w której stwierdzono że „dynamiczny rozwój kieleckiego ośrodka targowego w istotny sposób oddziałuje na życie gospodarcze całego miasta. Targi są wiodącą instytucją promocyjno-handlową województwa świętokrzyskiego i w istotny sposób przyczyniają się do podnoszenia jego konkurencyjności”. Działalność Targów wymaga współpracy z wieloma podmiotami w sektorze usług, transportu i spedycji oraz zapewnia rozwój infrastruktury hotelarskiej i gastronomicznej, której skromna baza już teraz okazuje się niewystarczająca w stosunku do potrzeb. „W chwili obecnej już 100 dni w roku przypada na dni targowe, a jak wynika ze statystyk, liczba gości targowych sukcesywnie wzrasta” (www.targikielce.pl).

Targi Kielce pod względem wielkości dysponują drugą w kraju własną powierzchnią wystawową. Są jedynym w Polsce ośrodkiem targowym, na którego obszarze usługowo-wystawienniczym można prezentować ciężki sprzęt budowlany, transportowy i wojskowy. Do tego celu wykorzystywany jest specjalny teren pokazowy przylegający do terenów targowych. W zależności od branży teren ten może mieć charakter poligonu (podczas targów zbrojeniowych) lub tymczasowego placu budowy (podczas targów budowlanych). Udział Targów Kielce w polskim rynku targowym przedstawia tabela 2.

Tab. 2. Targi Kielce w latach 2005–2009

Rok	Wystawy	Wystawcy		Odwiedzający	Powierzchnia [m ²]	Udział w rynku
		ogółem	w tym wystawcy zagraniczni			
2005	31	3 819	967	207 826	85 068	16,85%
2006	29	4 000	913	118 934	95 254	19,08%
2007	38	4 744	1031	182 786	127 798	20,48%
2008	43	5 456	1242	153 757	157 443	21,89%
2009	.	5 311	997	169 367	155 588	26,99%

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polfair.com.pl.

W 2009 r. Targi Kielce uzyskały 27% udziału w polskim rynku targowym, co po raz kolejny dało firmie pozycję wicelidera. W 2005 r. udział spółki w rynku wynosił jedynie 16,85%, w 2006 – 19%, a w 2008 r. – 22%. Jak wynika z raportu Polskiej Izby Przemysłu Targowego, Targi Kielce są nadal najdynamiczniej rozwijającym się ośrodkiem wystawienniczym w Polsce.

Dzięki dynamicznemu rozwojowi w latach 2005–2007 do Kielc przyjechało o 1631 wystawców więcej, w sumie w 2008 r. było ich 5456, co stanowi wzrost o blisko 43% w stosunku do roku 2005. Wystawcy ci kupili w Kielcach powierzchnię większą o ponad 85% niż w roku 2005. Stoiska na kilkudziesięciu rocznie imprezach targowych przez ostatnie trzy lata odwiedziło ponad 415 tys. osób (www.targikielce.pl).

Wysoką jakość świadczonych usług przez Targi Kielce poświadcza przynależność do międzynarodowych organizacji targowych UFI i CENTREX. Trzy wystawy: Międzynarodowe Targi Technologii dla Odlewnictwa METAL, Międzynarodowe Targi Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych PLASTPOL oraz Międzynarodowy Salon Przemysłu Obronnego MSPO – należą do Międzynarodowego Stowarzyszenia Przemysłu Targowego UFI z siedzibą w Paryżu. Targi Kielce są drugim w historii polskim ośrodkiem targowym, który spełnił wysokie rygory i uwarunkowania uczestnictwa w tej światowej organizacji. Przynależność danej wystawy do UFI gwarantuje jej międzynarodowy poziom, standard organizacyjny i znaczenie (www.targikielce.pl).

Najważniejszymi elementami sfery gospodarczej Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, które mają wpływ na rozwój funkcji targowo-wystawienniczych, są:

- dostępność komunikacyjna (w tym istnienie lotniska obsługującego ruch międzynarodowy),
- różne możliwości spędzania wolnego czasu – oferta kulturalna,
- baza noclegowa i gastronomiczna.

Targi Kielce prowadzą rozbudowaną działalność. Składa się na nią 26 działalności z 25 działów z Polskiej Klasyfikacji Gospodarczej (www.targikielce.pl/bip). Targi posiadają także przedstawicielstwa wielu zagranicznych państw, takich jak Chiny, Tajwan, Hongkong, Czechy, Słowacja, Francja, Indie, Sri Lanka, Niemcy, Pakistan, Rosja, Ukraina, USA, Kanada, Wielka Brytania, RPA oraz Włochy.

Spółka wciąż się rozwija, czego wyrazem jest zaplanowane przeprowadzenie w latach 2009–2014 inwestycji i modernizacji za łączną kwotę ponad 167 mln zł, przy czym część tych środków ma pochodzić z dofinansowania z Unii Europejskiej. W ramach planów modernizacji i rozbudowy ośrodka targowego przewidziane są następujące inwestycje:

- zwiększenie krytej powierzchni wystawienniczej do 47 620 m²,
- utworzenie Centrum Administracyjno-Kongresowego na 1000 miejsc z wieżą widokową i salą bankietową,
- modernizacja istniejących pawilonów wystawienniczych (m.in. nowe oznaczenia pawilonów wystawienniczych),
- budowa Pawilonu E o powierzchni 6 tys. m² i wysokości 15 m z antresolami oraz zapleczem konferencyjnym,
- budowa hali wystawienniczej H o powierzchni 12 tys. m² i wysokości 10 m,
- budowa hali usługowo-garażowej M z parkingiem piętrowym na 400 samochodów,
- stworzenie otwartej powierzchni ekspozycyjnej (90 tys. m²),
- utworzenie dróg, sieci energetycznych, systemu monitoringu, systemu elektronicznej rejestracji wystawców i zwiedzających (www.targikielce.pl).

Ośrodek sportu i rekreacji

Potencjalna metropolia kielecka posiada wiele atutów. Jednym z nich jest położenie geograficzne w podnóża Gór Świętokrzyskich. W obrębie miasta leżą pasma Kadzielniańskie i Dymińskie, a na jego terenie znajduje się szereg rezerwatów przyrody ożywionej i nieożywionej, m.in. Kadzielnia, Karczówka, Ślichowice, Wietrznia, Biesak-Białogon. Granice administracyjne

miasta obejmują też sporą część Chęcińsko-Kieleckiego Parku Krajobrazowego. Miasto, jako jedno z nielicznych, charakteryzuje się znacznymi różnicami poziomów – od 260 m n.p.m. do 408 m n.p.m. (najwyższym wzniesieniem jest Telegraf, na którym usytuowany został stok narciarski). Atutem Kielc są liczne, malownicze tereny rekreacyjne i dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych. Umożliwiają one aktywny wypoczynek, sprzyjają także uprawianiu sportu.

Bazę sportową w mieście tworzy: dziewięć hal sportowych (z widowniami), pięć basenów, w tym trzy kryte, osiem dużych sal treningowych, pięć stadionów (jeden lekkoatletyczny, jeden wielofunkcyjny oraz trzy piłkarskie), osiem boisk do piłki nożnej, 14 kortów tenisowych i dwie trasy narciarskie (z wyciągami). Dużą popularnością wśród cyklistów cieszy się ścieżka rowerowa o długości ok. 5 km, prowadząca od zalewu na SzydłóWKu do stadionu Leśnego. Aktywnemu wypocznkowi służy także wytyczony wokół Kielc szlak widokowy (dł. 85 km) oraz oznakowany Miejski Szlak Turystyczny. Tuż pod Kielcami, w Miedzianej Górze, znajduje się wyścigowy tor samochodowy, zaś w Masłowie – lotnisko sportowo-dyspozycyjne.

Potencjalna metropolia kielecka ma szansę rozwijać się dzięki postawieniu na sport i rekreację. Kielce posiadają najnowocześniejszy w Polsce stadion piłkarski oraz wielofunkcyjną halę sportową. W planach inwestycyjnych znajduje się budowa, na terenie o powierzchni kilku hektarów, parku rekreacyjno-sportowego.

Stadion Miejski w Kielcach przy ul. Ściegiennego 8 jest głównym obiektem klubu piłkarskiego Korona Kielce, określanym także mianem Areny Kielc. Został oddany do użytku 1 kwietnia 2006 r. To najnowocześniejszy obiekt piłkarski w Polsce, który spełnia wszystkie wymagania FIFA. Pojemność stadionu to 15 500 miejsc (wszystkie miejsca siedzące w pełni zadaszone). Stadion posiada podgrzewaną płytę o wymiarach 105 x 68 m, oświetlenie 1400 luksów, nowoczesny system nagłośnienia oraz system monitoringu pozwalający na pełną identyfikację każdej osoby przebywającej na stadionie. Klub, dbając o bezpieczeństwo wszystkich uczestników imprez masowych, wprowadził system wejść i identyfikacji kibiców oparty na karcie kibica (www.korona-kielce.pl).

Kielecki Stadion Miejski, pomimo iż stoi w miejscu, w którym także wcześniej stał stadion, jest obiektem całkowicie nowym, od podstaw budowanym zgodnie z wytycznymi UEFA oraz najnowszymi trendami w budownictwie obiektów sportowych. Wyróżnia się w ten sposób spośród większości obiektów piłkarskich w Polsce, które są na ogół konstrukcjami budowanymi w okresie komunizmu, a obecnie jedynie modernizowanymi tak, aby spełniały minimalne wymagania UEFA (www.korona-kielce.pl).

Potencjalna metropolia kielecka posiada także rozbudowane zaplecze treningowe. W Kielcach istnieje szereg obiektów, które wykorzystywane są nie tylko przez zawodowych sportowców, ale przede wszystkim służą edukacji sportowej. Obiekty te stanowią doskonałą bazę sportowo-rekreacyjną dla młodych ludzi. Istniejący Zespół Obiektów Sportowych wyposażony jest w boiska do koszykówki, piłki ręcznej, siatkowej i plażowej oraz basen letni o olimpijskich wymiarach.

Należy wspomnieć również o działalności promocyjnej władz woj. świętokrzyskiego oraz o cyklicznie organizowanych imprezach kulturalnych, takich jak Off Fashion czy koncerty na odnowionym obiekcie Amfiteatru Kadzielnia. Dobrze rozwinięta baza sportowa miasta wpłynęła także na to, iż Kielce znalazły się w gronie 21 ośrodków (spośród 160 aspirujących) rekomendowanych jako centra pobytowe i treningowe dla reprezentacji narodowych, które wezmą udział w piłkarskich Mistrzostwach Europy Euro 2012.

Analiza SWOT

Wyznaczając kierunki rozwoju oraz wzrostu potencjalnej metropolii kieleckiej, należy scharakteryzować oraz określić główne czynniki wpływające na jej rozwój lub go hamujące. Wykazać należy także obszary zewnętrznych uwarunkowań, które mogą być traktowane jako szanse lub zagrożenia rozwojowe. Analizie SWOT zostały poddane sfery problemowe obejmujące potencjał demograficzny, społeczny oraz gospodarczy.

Tab. 3. Analiza SWOT potencjalnej metropolii kieleckiej

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • duży potencjał młodej i dobrze wykształconej kadry • bogate zasoby surowców mineralnych • dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego, funkcjonowanie uniwersytetu • dynamicznie rozwijający się ośrodek targowy • centrum kulturalne regionu • rozwinięte usługi z zakresu wysokospecjalistycznych służb medycznych (Świętokrzyskie Centrum Onkologii) • instytucje i jednostki wspierające biznes • dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym • Kielce – ośrodek skupiający potencjał intelektualny regionu • dobrze rozwinięta baza rekreacyjno-sportowa (m.in. nowoczesny stadion piłkarski) 	<ul style="list-style-type: none"> • przewaga w gospodarce tradycyjnych gałęzi przemysłu i branż produkcji niskoprzetworzonej • niskie nakłady na badania i rozwój • stosunkowo mała liczba inwestorów zagranicznych • wysokie bezrobocie • duży odsetek zatrudnionych w sektorze publicznym w stosunku do ogółu pracujących • niski standard obiektów oświatowych • niskie poczucie bezpieczeństwa publicznego i wizerunek Kielc jako miasta niebezpiecznego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie ugruntowanej i silnej pozycji Targów Kielce • rosnący popyt na usługi targowo-konferencyjno-szkoleniowe • zdynamizowanie ruchu targowego, co pozwoli na zwiększenie przewagi konkurencyjnej Kielc • przebudowa sieci drogowej na strategicznych dla miasta połączeniach • wykorzystanie potencjału Politechniki Świętokrzyskiej m.in. do utworzenia parku naukowo-technologicznego • budowa Inkubatora Technologicznego • zwiększenie dostępności komunikacyjnej miasta, m.in. poprzez budowę lotniska w Obicach • wykorzystanie potencjału turystycznego Gór Świętokrzyskich • dynamizacja współpracy naukowej kieleckich uczelni i jednostek naukowo-badawczych z odpowiednikami z krajów UE • zmiana wizerunku miasta Kielce poprzez wdrożenie programu „Bezpieczne Kielce” • stworzenie dogodnych warunków do osiedlania się w KOM 	<ul style="list-style-type: none"> • niezwiązanie Kielc i regionu w ciągu kolejnych kilkunastu lat z krajową siecią autostrad i/lub dróg ekspresowych, szlakami kolejowymi, czy też z ruchem lotniczych przewozów pasażerskich i towarowych • pesymistyczne prognozy demograficzne związane m.in. ze zmniejszającą się liczbą ludności miasta • odpływ z Kielc ludzi młodych i wykształconych • starzejące się społeczeństwo i związane z tym wzrastające obciążenie demograficzne;

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Strategii rozwoju miasta Kielce na lata 2007–2020*.

Metropolizacja będąca następstwem postępującego wzrostu znaczenia innowacji i gospodarki opartej na wiedzy wpływa na strukturę obecnej sieci osadniczej w Polsce. Proces metropolizacji polegający na kształtowaniu się nowego typu struktury przestrzeni staje się motorem do rozwoju innowacyjności i konkurencyjności miast.

Kielce, będące w świetle *Zaktualizowanej koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju* ośrodkiem miejskim dopiero rozwijającym się, mają szansę oraz podstawy do ukształtowania w przyszłości wraz z sąsiednimi gminami jednego z obszarów metropolitalnych kraju. Dalszemu rozwojowi miasta w kierunku metropolizacji sprzyja także podpisana przez prezydenta miasta Kielce oraz burmistrzów i wójtów gmin sąsiadujących z Kielcami *Deklaracja współpracy na rzecz Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego* w dniu 26 sierpnia 2005 r. Współpraca w ramach Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego wykorzystana powinna być przede wszystkim w celu pozyskania nowych inwestorów w regionie jak również środków finansowych na rozwój miasta i sąsiednich gmin z funduszy unijnych.

Sektorami szczególnie ważnymi dla zrównoważonego i dynamicznego rozwoju gmin Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego oraz sektorami, w których ma on istotną przewagę nad regionalnymi konkurentami w rywalizacji o pozyskiwanie inwestorów zagranicznych są: sektor budowlany, sektor targowy i usług okołotargowych oraz działalność stadionów i pozostałych obiektów sportowych. Przesłankami dla rozwoju funkcji metropolitalnej Kielc opartego na wybranych sektorach są:

- dynamicznie rozwijający się ośrodek targowy o funkcjach międzynarodowych,
- funkcja miasta jako centrum handlowego i usługowego regionu,
- funkcja centrum kulturalnego regionu,
- rozwijająca się współpraca międzynarodowa,
- dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym,
- atrakcyjność położenia geograficznego i walorów krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego śródmieścia miasta,

Ważne są także inicjatywy wspierające rozwój zaplecza naukowo-badawczego oraz zasobów ludzkich, a także mechanizmy pomocy dla innowacyjnych przedsiębiorstw. Konkurencyjny potencjał metropolii w przypadku Kielc powinien tkwić w zasobach wykształconej kadry, wykorzystaniu szerokiego zaplecza naukowo-badawczego, wspartych działaniami na rzecz budowania niezbędnej infrastruktury technicznej służącej rozwojowi całego obszaru metropolitalnego, a przez to przyczyniających się do wzrostu gospodarczego tego obszaru oraz kraju.

Literatura

1. *Analiza potencjału Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego dla wybranych trzech sektorów gospodarki*, 2009, Wydział Projektów Strukturalnych i Strategii Miasta, Centrum Obsługi Inwestora, Kielce.
2. Jałowiecki B., 1999, *Metropolie*, Wyd. Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania, Białystok.
3. *Koncepcja zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego Kielc w aspekcie rozwoju metropolizacji*, 2007, ŚBRR, Kielce.
4. Majcher P., 2010, *Analiza Kielc jako potencjalnej metropolii*, praca magisterska napisana na Uniwersytecie Pedagogicznym w Krakowie.
5. Parysek J.J., 2003, *Metropolie: metropolitalne funkcje i struktury przestrzenne* [w:] *Funkcje metropolitalne i ich rola w organizacji przestrzeni. XVI Konserwatorium wiedzy o mieście*, I. Jażdżewska (red.), Łódź.
6. *Słownik geograficzno-krajoznawczy Polski*, PWN, Warszawa 1998, s. 766.

7. *Ustawa z dnia 27 marca 2003 o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*
8. www.gronotargowe.pl
9. www.invest.kielce.pl
10. www.korona-kielce.pl
11. www.polfair.com.pl
12. www.targikielce.pl
13. *Zaktualizowana koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju, 2005, Rządowe Centrum Badań Strategicznych, Warszawa.*
14. Ziolo Z., 1999, *Transformacja struktur subregionalnych Polski południowo-wschodniej w okresie zmian systemu gospodarowania*, Wyd. PAN, Kraków.

Strategic Directions in Molding Kielce as a Potential Metropolis

The potential Kielce metropolis, located between well-developed Warsaw and Cracow metropolises, is not highly competitive when compared with domestic ones. Focusing on selected components of the economy, thanks to which a specialization is strived for, determines a bigger chance of arising in the settlement ordination of Poland and allows using a potential as well as simplifies actions in promotion and information ventures. In progressive metropolization it is necessary to increase competitiveness of regions to make them attractive areas not only for local people but especially for foreign and domestic VCs.

According to The Conception of Spatial Development of Kielce Functional Area in Metropolis Progress Aspect the formation of Kielce metropolitan functions, especially the replacement of industrial centre as a city function by administrative and service sector centre, is dated to early 90s. These functions are generated by, among other things, dynamically developing trade fair centre, expansion of the higher education and financial institutions sector, administrative institutions, well-developed trade and service chain, presence of business support institutions and units, the presence of international concerns, developing culture, strong media and publishing services sector, well-developed sport base and finally strong relations between the city and nearby communes.

Kielce area is non-competitive with other metropolises especially because of adverse demographic trends, insufficiently functioning domestic and European communication, low technological innovativeness, only a few international agencies and lack of specialized congressional service.

There are sectors in Kielce Metropolis Area that are especially important for its balanced and dynamic development or are an essential advantage over regional contenders in rivalry for recruitment of foreign VCs. These are: constructional sector, trade fair sector and other services connected with it, stadiums and other sports facilities activity.